

Muistoja Väinö Anttilasta

Väinö Oskar Anttila syntyi 10.7.1898. Kotitalo oli Torisevankulmalla, joka kuului Kiukaisten pitäjän Laihian kylään.

Kotitilalla oli karjaa: lehmiä, hevosia, sikoja, kanoja, joskus lampaitakin. Pienestä pitäen lapsetkin tottuivat monenlaisiin töihin ja tehtäviin muiden mukana. Hevoskyydillä tehtiin kauppareissuja ja kirkkomatkoja. Vierailuilla käytiin sukulaisten ja naapurien luona.

Varhaisimmista matkoista Väinölle oli jäänyt muistoihin vuosi 1906. Silloin pidettiin ensimmäiset Länsi-Suomen herännäisjuhlat Porissa Tuorsniemen talon pihalla. Hän pääsi vanhempiansa mukana osallistumaan juhlille. Sen jälkeen herännäisjuhlia pidettiin kesäisin eri paikkakunnilla ja Väinö osallistui niihin useita kertoja. Virsikirja vuodelta 1701 tuli tutuksi, myös Siionin virret ja Halullisten sielujen hengelliset laulut eli kansan kielellä Achrenius. Kotiseuroja ja lukukinkereitä pidettiin jo Väinön lapsuudessa eri kodeissa.

Väinön mielivirsiä Achreniuksesta olivat: *Armon lapset veisatkaat, Elämä ja elämä sekä Jo mahtaisimme yötä ja*

päivääkin kiittää. Vuoden 1938 virsikirjasta hänen mielivirsiään olivat: *Mä kauniin tiedän kukkasen, Ilmoita Herra sun kunniat, voimas sekä Herraa hyvää kiittäkää.* Myös koulussa opittuja lauluja ja kansanlauluja hän lauloi mielellään ja osasi paljon lauluja ulkomuistista.

Vuonna 1907 oli Kiukaisten pitäjässä päätetty aloittaa kirkon rakentaminen Paneliaan. Rakennustyöstä huolehtivat kylän omat miehet. Kirkko oli päätetty rakentaa kivistä. Rakennuskivet ovat Turajärven graniittia, jota hevosten vetäminä kuljetettiin Paneliaan. Väinö sai olla mukana, koska hänen isänsä Nestor Anttila oli myös hevosellaan kuljettamassa kiviä. Kirkko valmistui ja vihkiäisjuhla pidettiin lokakuussa 1909.

Koulutielle Väinö lähti syksyllä 1908. Lähin kansakoulu sijaitsi Harjavallan puolella Hiirijärvellä, naapurikylässä. Sinne oli rakennettu uusi koulu, joka oli aloittanut toimintansa syksyllä 1907. Opettajana oli Veera Porri. Väinö sai päästötodistuksen 17.5.1913. Todistuksessa oli hyviä numeroita. Koulusta jäi hyvät tiedot ja taidot nuorelle pojalle.

Eräs lapsuuden muisto Väinöllä oli vuodelta 1910. Hän sai olla mukana naapurissa asuneen enon muuttaessa perheineen Köyliöön. Muuttokuormia oli viemässä useita hevosia. Väinölle uskottiin yhden hevosen ohjastaminen. Hän sai ajaa toisten hevosten välissä.

Rippikoulun Väinö kävi Kiukaisissa. Matkat taittuivat hevoskyydillä. Svebilus-katekismus ja muut läksyt oli osattava hyvin. Paljon oli ulkoa opeteltavaa tekstiä.

Väinö Anttila ja Panu

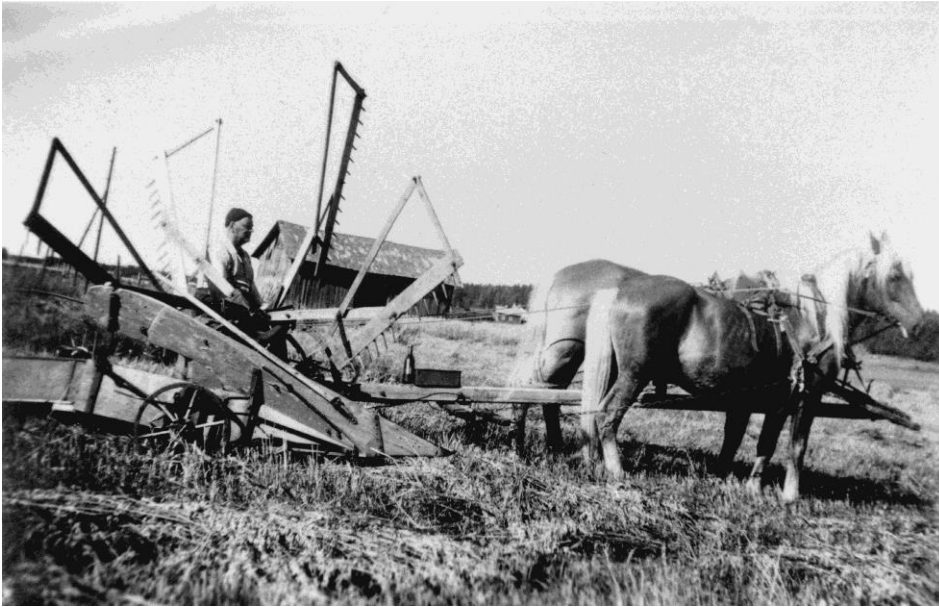
Hevoset olivat tärkeässä osassa maatilalla ja eri asioiden vuoksi matkoja tehtäessä. Pellolla hevoset vetivät kaikkia koneita: auraa, äestä, kylvökoneita, niittokoneita, jyrää ja haravaa. Leikkuukoneen vetämiseen elopellolla tarvittiin parihevosekkoa. Metsästä tuotiin talvella puutavaraa hevosten vetäessä rekeä. Hevosen rattailla vietiin jyväsäkkejä myllyyn ja palattiin jauhosäkkien kanssa. Viljaa jauhatettiin sekä ihmisten että eläinten ruuaksi. Omista viljoista jauhatettiin kaikki tarvittavat jauhot, ryynit, hiutaleet ja eläinten rehut.

Hevoskyydillä vietiin 1900-luvun alkupuolella joskus Porin torille heiniä myytäväksi samoin kuin kotona kirkkua voittoa. Joskus Väinö meni Poriin junalla Harjavallasta. Hevonen jäi tutun talon pihapiiriin odottamaan muutamaksi tunniksi isännän paluuta. Raumalle mentiin Panelian asemalta junalla. Hevonen odotti Paneliassa. Jos mentiin hevosella Raumalle asti, yövyttiin Väinön tädin luona ja hevonen yöpyi tädin tallissa. Väinön nuoruudessa oli vielä keskellä kaupunkiakin navettoja ja talleja.

Yksi lääkärisäkäynti nuoruusvuosilta oli Väinölle jäänyt erityisesti mieleen. Hän oli ollut Porissa vastaanotolla kurkkukivun vuoksi. Lääkärinä oli tuolloin Hjalmar Nordling. Hänen ”resähtinsä” oli mennä hakemaan apteekista juhannuskukkasia. ”Kyl ämmät teet ossa keittä, karistat sil kurkkua.” Sama lääkäri on tunnettu myös kirjailijana nimellä Hj. Nortamo.

Ensimmäinen auto Väinön kotiin ostettiin 1930-luvun alussa Raumalta ja Väinökin hankki ajokortin. Autot olivat siihen aikaan vielä harvinaisia. Nakkilaan mennessä oli kymmenen kilometrin matkalla joskus kymmenenkin veräjää. Monessa talossa oli karjaa, jota laidunnettiin teidenkin kohdalla. Kuljettajan piti pysäyttää auto ja avata veräjä. Sitten hän ajoi vähän eteen päin, sulki veräjän ja nousi autoon jatkamaan matkaa. Sama toistui joka veräjän kohdalla ja paluumatkalla oli samat pysähdykset. Matkanteko oli näin melko hidasta. Auton voimalla oli Väinön kotona joskus käytetty puimakonetta eli tappuria ennen kuin käyttöön tuli öljymoottori ja sen jälkeen sähkömoottori.

Sota-aikana maatalouteen kohdistui erilaisia luovutuspakkoja, kuten viljanluovutuspakko. Kansanhuolto määräsi myös, että armeijan hevosten käyttöön pitää luovuttaa tietty määrä heiniä. Anttilassa oli paalikone ja heiniä paalattiin luovutusta varten. Paalit sidottiin hyvin ja kuljetettiin hevosilla Harjavaltaan, jossa ne lastattiin junaan.

Hevosten kasvatusta ja hoitoa olivat tärkeitä Väinölle. Traktorin hankkimisen jälkeenkin hän osallistui moniin töihin hevosten kanssa, kuten heinäpellolla haravointiin. Kuivia heiniä koottiin seipäiltä pellolta sekä traktori- että hevoskuormilla samanaikaisesti. Väinö ohjasti hevosen joskus myös suuliin kulkemaan ”heinäriittan” eli vähän kasattujen heinien päällä niiden tiivistämiseksi. Näin saatiin enemmän mahtumaan heiniä varastoon, joka täytettiin usein lattiasta katonrajaan asti. Kuivattuja heiniä annettiin lehmille ja hevosille syötäväksi.

Vapaa-aikanakin hevoset olivat Väinöllä joskus mielessä. Hän leikkasi saksilla paperista tai ohuesta pahvista hevosia. Mielellään hän myös piirsi hevosten kuvia. Talvella Anttilan pihassa voitiin nähdä lumihevonen. Taiteilijana oli ollut Väinö Anttila.

Monelle sukumme jäsenelle tutut ruokarukoukset ennen ruokailua ja ruokailun jälkeen myös Väinö oli oppinut jo lapsena:

Jeesuksen nimeen nyt me menemm’ kauniist’ pöytään,
Ja Herran sanan pääll’ meit’ syömäst’, juomast’ löytään,
Me siitä hyvän saamm’; vaan saakoon kiitoksen
Se pöydän Herra suur’, ain’ nimeen Jeesuksen!

Kiitos olkoon Jumalalle,
Ruumiin, sielun ruokkijalle!
Armostansa auttakoon,
Neuvokoon ja saattakoon,
Suloisesti suojelkoon,
Esivallan varjelkoon,
Rauhan aina antakoon,
Viimein iloon kantakoon.

(rukoukset vuoden 1927 kirjasta Raumalainen vanhanaikainen ABC kirja)

Kiukainen 7.7.2018
Eila Järvinen